

TURİZM COĞRAFYASI DERSİNİN COĞRAFİ ALGIYA ETKİSİ: DENEYSEL BİR ÇALIŞMA

*(The Effect of Tourism Geography Lesson on Geographical Perception:
An Empirical Study)*

Yrd. Doç. Dr. Kamile GÜLÜM

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik
Yüksekokulu, kgulum@comu.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Eyüp ARTVİNLİ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
eartvinli@ogu.edu.tr

ÖZET:

Bu çalışmada Turizm Coğrafyası dersini alan öğrencilerin coğrafi algılarında meydana gelen değişiklikler araştırılmıştır. Araştırma 18 Mart Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu 3. sınıfta eğitim gören öğrencilerle yürütülmüştür. Yükseköğretimde turizm eğitimi alan öğrenciler, coğrafya ile ilgili konuları Turizm ve Çevre, Sürdürülebilir Turizm ve Turizm Coğrafyası gibi derslerde almaktadırlar. İlk iki ders kapsamında öğrencilerin coğrafi algılarını etkileyecek coğrafi konular yeterince yer almamaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin coğrafi algılarını geliştirecek en önemli ders olarak Turizm Coğrafyası dersi önem kazanmaktadır.

Araştırmada, öğrencilerin coğrafi algılarını ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek dönem başındaki ilk derste ön test olarak, dönem sonundaki son derste ise son test olarak uygulanmıştır. Bu araştırmada, araştırmanın alt problemlerine uygun olarak yüzde (%), frekans (n), aritmetik ortalama (X) ve T-testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin Turizm Coğrafyası dersini aldıktan sonra coğrafi algılarında olumlu yönde değişme olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi Algı, Turizm Coğrafyası, Coğrafya Eğitimi

ABSTRACT:

In this study, it was investigated the changes in geographic perception of students who study Tourism Geography lesson. The study was carried out with students 3th classes who studying at 18 March University, School of

Tourism and Hotel Management. The students who study tourism education in higher education in Turkey study geographical subject in such Tourism and Environment, Sustainable Tourism and Tourism Geography lessons. It can be argued that there are not enough geographical subjects in order to effect on geographical perception of students. Hence, Tourism Geography is one of the most important lessons to increase geographical perception of students.

In this study, it was used Frequency (n), percentage (%), mean (X), standard deviation (SS) and t-test were used to analyze the data. Findings showed that the geographical perception of students increased positively after they studied Tourism Geography lessons during four months.

Key words: *Geographical Perception, Tourism Geography, Geography Education*

1. GİRİŞ

Turizm sektörü günümüzde ülke ekonomilerine dinamizm kazandıran ve ekonomideki bazı sorunların aşılmasında önemli rol oynayan bir sektör olarak görülmektedir. Doğal, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile Türkiye, turizmden elde ettiği geliri artırma potansiyeline sahip bir ülkedir. Ancak buna rağmen Türkiye, Avrupa'daki Akdeniz ülkelerinin sahip olduğu turizm gelirleri sıralamasında oldukça geridedir. Bu konuda ilerlemenin en önemli yollarından biri de turizmle ilgili yatırımlara önem vermektir.

Turizm sektörü Türkiye'de 1980'lerden itibaren hızla gelişmeye başlamış ve günümüze kadar en hızlı büyüyen ekonomik sektör olmuştur. Nitekim Dünya Turizm organizasyonuna göre Türkiye dünyada turizm endüstrisi en çok gelişen ülkelerden biridir (Kozak ve diğ., 2008: 84). Dolayısıyla turizm sektörünün Türkiye'nin geleceğinde, gerek problemler noktasında ve gerekse fırsatlar noktasında anahtar bir rol oynayacağı açıktır. Gelecekte ülkelerin turizm faaliyetlerindeki bu gelişmede coğrafi çevreye duyarlı yerel toplumların aktif bir rol oynayacağı belirtilebilir (Su ve Teo, 2008: 151).

Turizm sektörünün emek-yoğun olarak görülmesi ve insan unsurunun ön plana çıkması sebebiyle “*turizm eğitimi*” ve bu eğitimin nasıl olması gerektiği gibi endişeler gündeme gelmektedir. (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007: 158).

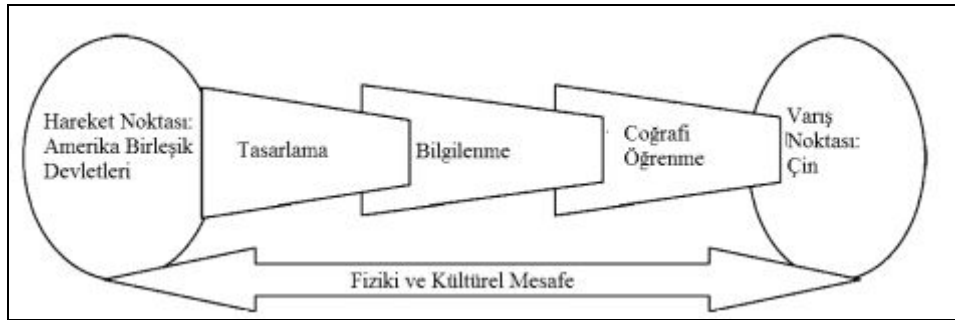
Turizm eğitimi meslek bilinci ile birlikte bilgi, beceri, insan sevgisi ve hoşgörü kazandıran bir olgudur (Gürdal, 2002:392). Turizm eğitiminin temel amacı, turizm sektöründe çalışacak elemanları temel eğitimden geçirmek, turizm bilinci kazandırmak, yönetim tekniklerini öğretmek, yeni kavram, fikir ve teknolojileri kavrayabilecek üst düzey turizm profesyonellerini yetiştirmektir. Bu temel amaç yanında, eğitim yoluyla teorik ve pratik ilişki kurmak, turizmin ekonomik kalkınmadaki yerini ve önemini anlatmak, toplumda olumlu bir turizm bilinci yaratmak, turizm sektöründe çalışanlara mesleki bir formasyon kazandırmak, turistik işletmelerde çalışanların bilgi ve becerilerini artırmak, insanların turizme ilgisini çekmek ve nitelikli turizm eğitmenleri yetiştirmek gibi amaçları da mevcuttur (Üzümcü ve Bayraktar, 2004: 80). Ayrıca Lisans düzeyinde turizm eğitiminin genel kabul görmüş olan amacı, turizm işletmelerine yönetici ya da yönetici adayları yetiştirmektir (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007: 165).

Sezgin (2001: 136)'e göre; turizm eğitimi ile turizmin ekonomik kalkınmadaki önemini kavratmak, teoride öğrendiklerini pratikte uygulamak yoluyla turizm bilinci kazandırmak temel amaçtır. Rekabetin yoğun olarak yaşandığı dünya turizm piyasalarına uygun ve kaliteli turistik mal ve hizmetle girebilmek ancak kaliteli turizm eğitimi ile mümkündür (Boylu, 2004). İyi yetişmiş bir turizmcinin turizmde değer artışı sağlayan coğrafi değerleri tanıması ve coğrafi koşulların yarattığı farklılıkları bilmesi önemlidir. Turizm faaliyetlerinde değer yaratan en önemli faktör coğrafi farklılıklardır (Özgüç, 1998: 16).

Coğrafya eğitim ve öğretiminde yapılması gerekenler göz önüne alındığında doğal, beşeri ve tarihi eserlere sahip çıkan bireyler yetiştirmek coğrafya eğitiminin ve öğretiminin doğal bir görevidir (Akınoğlu, 2006: 28). Son yıllardaki gelişmelerde ekoturizm şeklinde turizme yeni bir bakış açısının da geliştiği düşünülürse turizm eğitiminde coğrafyanı yeri ve önemi daha iyi anlaşılabilir. Çünkü ekoturizmin doğaya bakış açısında, coğrafi bir algının temel alındığı ve onun etrafında şekillenen etik kurallar ve davranışlar yer alır. Bu davranışların gerçekleşmesi için de, turizmin içinde olduğu hem ekolojik tehlikeler hem de avantajlar hakkında toplumsal farkındalığa ve büyük bir çevre eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır (Stark, 2002: 111; Zanotti ve Chernela, 2008: 512). Bunun gerçekleşmesini en iyi şekilde sağlayacak dersin ise coğrafya olduğu belirtilmelidir.

Turizm coğrafyası eğitimi, dünyanın işgücü pazarında bilgili çalışanlara sahip olmak için kritik bir rol oynar. Bütünleyici bir ders olan coğrafya, turizmin kültür, ekonomi ve fiziki nitelikler olmak üzere diğer parçalar ile iletişim kurmasını sağlayan bir yaklaşımı geliştirir (Che, 2009: 123). Ayrıca coğrafi bilgi, seyahat tecrübesi üzerinde doğrudan etkili olmaktadır (Poria; Atzaba-Poria; Barrett; 2005: 241). Buna rağmen Turizm Coğrafyacısı yeterince yetişmemektedir (Dornan ve Trully, 2009: 92).

Ayrıca Smith, Pan, Li ve Zhang tarafından yapılan bir araştırmada (2009: 363) öğrencilerin seyahat güzergahını belirlerken ve nereye seyahat edeceklerine karar verirken sahip oldukları coğrafi bilginin temel rol oynadığını tespit etmişlerdir. Söz konusu araştırmacılar yaptıkları çalışmada, hareket noktasından varış yerine kadar bireylerin zihninde oluşan kavramsallaşmada “coğrafi öğrenme ve algının” büyük bir rol oynadığını ortaya koymuşlardır.

Şekil 1. Seyahat Seçimi Sırasında Fiziki ve Kültürel Mesafeyi Ele Almadaki Yönetim Stratejilerinin Kavramsal Modeli (Smith, Pan, Li ve Zhang, 2009: 363'ten)

Coğrafi öğrenme safhası, özellikle önceki iki aşamada gerçekleşmeyen varış yeri ile olan kültürel mesafe içinde köprü görevi görmektedir. Dolayısıyla coğrafi bilgi ve algı, seyahat planlama sürecine etkide bulunmaktadır (Smith, Pan, Li ve Zhang, 2009: 364).

Coğrafya, mekânlardaki farklılık ve benzerliklerin yani değişik coğrafi görünümünün (landscape) analizini yaparak insanların mekânı olan yeryüzünün tanınmasını ve dolayısıyla yeryüzünden daha iyi yararlanmasını ilke edinmiştir (Güngördü, 2003: 5). Ülkenin; tarım,

hayvancılık, balıkçılık, ormancılık, sanayi, ticaret, enerji, turizm, tarihi ve kültürel açıdan sahip olduğu tüm yeraltı ve yerüstü kaynaklarının potansiyelinin tespit edilmesi ve bunların topyekün ülke kalkınması için kullanılmasında coğrafya bilimi son derece önemlidir (Sekin vd., 2005: 179). Bu nedenle turizm ile coğrafya birbiriyle yakından ilgilidir. Robinson (1976)'a göre; turizm mekânsal koşullarla son derece ilgilidir. Eğer mekânsal koşullar ve farklılıklar olmasaydı coğrafya ve dolayısıyla turizm faaliyetleri de olmazdı. Mathieson ve Wall (1996)' a göre Turizm Coğrafyası'nın konu alanları şunlardır:

- Turizme olan talebin mekânsal özellikleri ve yarattığı kalıplar,
- Arzın mekânsal özellikleri ve bunların ortaya çıkardığı kalıplar,
- Turizm alan ve bölgelerinin coğrafyası,
- Turistin yarattığı akış kalıbı ve hareketleri,
- Turizmin etkisi,
- Turizm mekânına ilişkin modellerin incelenmesidir.

Ülkemizde turizm sektöründe çalışacak kişilere mekânsal farklılıklar ve turizmde değer yaratan faktörler Turizm Coğrafyası dersleri ile kazandırılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca çevre koruma bilinci de yine bu derste verilmesi gereken önemli bir değerdir. Bu açıdan turizm eğitimi veren kurumların bu sektörde yatırım yapan veya istihdam edilen personele çevre bilincini benimsetmeleri gerekmektedir (Yavuz ve Zığındere, 2000: 334).

Bu nedenle öğrencilerin bu dersteki coğrafi algılarının nasıl olduğu ve geliştiği turizm faaliyetlerinin geleceği açısından oldukça önemlidir. Çünkü coğrafya eğitiminin özü dünyadaki fiziki olaylar ve bunların insan yaşamına etkisi konusunda coğrafi bilinç oluşturmaktır (Akınoğlu, 2005: 77). Turizm eğitiminde gerekli coğrafi bilinci kazanan bireyler, gelecekteki turizm faaliyetlerinin daha fonksiyonel, yerel imkânları daha çok işe koşan ama bunun yanında coğrafi çevre ile barışık, sürdürülebilir bir turizm sektörü için en önemli insan unsuru olacaklardır. Çünkü kazanılan bu coğrafi bilinç ile öğrenciler;

- Doğa ve insan sistemlerinin işleyiş ve değişimini kavrar.
- Yakın çevresinden başlayarak ülkesine ve dünyaya ait mekânsal değerlere (doğa ve insanın ürettikleri ve biriktirdikleri) sahip çıkma bilinci geliştirir.
- Mekânsal süreçlerin yerel ve küresel etkileşim içinde olabilirliğini

irdeler.

- Kalkınma süreçlerinin doğayla uyumlu kılınmasının önemini kavrar.
- Evrene ait temel unsurları yaşamla ilişkilendirir (MEB, 2005: 8).

Amaç

Araştırmanın temel amacını, *Turizm Coğrafyası dersini alan öğrencilerin coğrafi algılarında değişme olup olmadığını tespit etmek* oluşturmaktadır.

Alt Problemler

1. Turizm Coğrafyası dersini alan öğrencilerin, bu dersi *almadan önce* coğrafya dersi için sahip oldukları algının genel eğilimi nasıldır ve bu algı *cinsiyetleri* ile halen *okudukları bölümlere* göre farklılaşmakta mıdır?

2. Turizm Coğrafyası dersini alan öğrencilerin, bu dersi *aldıktan sonra* coğrafya dersi için sahip oldukları algının genel eğilimi nasıldır ve bu algı *cinsiyetleri* ile halen *okudukları bölümlere* göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

2. 1. Araştırma Deseni

Araştırmanın deseni, öntest ve sontest uygulamasını kapsayan deneysel desendir. Deneysel desenler, değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini keşfetmeyi amaçlayan araştırma desenleridir (Büyüköztürk, 2001: 3). Bu modelde katılımcılar, deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili olarak ölçülürler. Deneysel model ile yapılan her araştırmada mutlaka bir karşılaştırma vardır. Bu belli bir şeyin kendi içindeki değişimleri ya da bu “şey”ler arası ayrımların karşılaştırılması anlamında olabilir (Karasar, 2005: 88).

Bu çalışmada deneysel desenin deneme öncesi modellerinden olan tek grup öntest-sontest modeli kullanılmıştır (Karasar, 2005). Uygulanan modelin basamakları aşağıda gösterilmiştir.

<i>Tek Grup Öntest- Sontest Modeli</i>	Grup	Öntest	İşlem	Sontest
	G	O ₁	X	O ₂

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulu 3. sınıfında öğrenim gören ve Turizm Coğrafyası dersini alan toplam 72 öğrenci oluşturmuştur. Tablo 1’de araştırmadaki çalışma grubunun özelliklerine ilişkin dağılımlar sunulmuştur.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Değişkenlerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Değişkenler	1	2	Toplam
Cinsiyet	Kız	Erkek	-
η	33	39	72
%	45.8	54.2	100
Bölümler	Seyahat İşletmeciliği	Konaklama İşletmeciliği	-
η	38	34	72
%	52.8	47.2	100

2.3. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak *Coğrafi Algı Ölçeği* kullanılmıştır. Bu aracın özellikleri aşağıda açıklanmaktadır:

Coğrafi Algı Ölçeği: Ölçek hazırlanırken literatür taraması yapılmış ve araştırmacılar tarafından çalışmanın amacına uygun sorular geliştirilmiştir. Sorular için iki uzmanın görüşüne başvurulmuş, uygulamanın yapıldığı okuldaki son sınıf öğrencilerinden 20 kişiye ön uygulama yapılarak güvenilirlik ve geçerliliği test edilmiştir. Bunun sonucunda Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.89 olarak tespit edilen ölçek 13 sorudan oluşmuştur.

Araştırmada veriler, Coğrafi Algı Ölçeği'nin çalışma grubundaki öğrencilere 2009–2010 öğretim yılının ikinci döneminde araştırmacılar tarafından uygulanması yoluyla elde edilmiştir. Ölçeğin yanıtlama süresinin yaklaşık on dakika sürdüğü gözlenmiştir. Uygulama üç aşamada gerçekleştirilmiştir.

(i) Birinci Aşama: Öğrencilerin coğrafya dersi için sahip oldukları algıyı öğrenmek üzere araştırmacılar tarafından hazırlanarak geçerlilik ve güvenilirliği test edilen ölçek, Turizm Coğrafyası dersini henüz almamış olan bütün öğrencilere uygulanmış ve algı düzeyleri tespit edilmiştir.

(ii) İkinci Aşama: Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin dört ay boyunca Turizm Coğrafyası dersini öğrenmelerinin ardından aynı ölçek tekrar uygulanmış ve algı düzeyleri tespit edilmiştir.

(iii) Üçüncü Aşama: Araştırmada istatistiksel çözümlere geçilmeden önce, demografik değişkenler gruplandırılmış, ardından öğrencilere uygulanan veri toplama aracı üzerindeki maddeler 5'li Likert sistemiyle puanlandırılmıştır. Ardından öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyici frekans (η) ve yüzde (%) değerleri çıkarılarak; ölçek puanı için ortalama (X) ve standart sapma (SS) puanları hesaplanarak t-testi analizleri yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

3. 1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 2'de araştırmaya katılan öğrencilerin coğrafi algı puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri sunulmuştur. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin coğrafi algılarına ilişkin ölçekten aldıkları puanların ortalaması 3.58 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin ölçekten elde edilen puan değeri göz önüne alındığında, Turizm Coğrafyası dersini almadan önce öğrencilerin coğrafi algılarının ortanın üstü bir seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Ölçekten Elde Edilen Coğrafi Algı Puanlarının Ortalama ve Standart Sapmaları

Faktör	η	X	SS
1-Coğrafi Algı	72	3.58	.57

Tablo 3'te öğrencilerin coğrafi algı puanlarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan t- testi sonuçları sunulmuştur. Öğrencilerin coğrafi algılarında cinsiyetleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır [$p > .05$].

Tablo 3. Coğrafi Algı Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	n	X	SS	t	SD	p
1-Coğrafi Algı	Kız	33	3.62	.52	.439	70	.66
	Erkek	39	3.56	.61			

Tablo 4'te öğrencilerin coğrafi algı puanlarının okudukları bölüm değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan t- testi sonuçları sunulmuştur. Öğrencilerin coğrafi algılarında okudukları bölüm açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır [$p > .05$].

Tablo 4. Coğrafi Algı Puanlarının Öğrencilerin Bölüm Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Faktör	Sınıf Düzeyi	n	X	SS	t	SD	p
1- Coğrafi Algı	Seyahat	38	3.54	.58	-.734	70	.465
	Konaklama	34	3.64	.57			

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5'te Turizm Coğrafyası dersini bir dönem boyunca alan ve araştırmaya katılan öğrencilerin coğrafi algı puanlarına ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri sunulmuştur. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin coğrafi algılarına ilişkin ölçekten aldıkları puanların ortalaması 3.85 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin ölçekten elde edilen puan değeri göz önüne alındığında, coğrafi algılarının ortanın üstü bir seviyede olduğu söylenebilir.

Tablo 5. Ölçekten Elde Edilen Coğrafi Algı Puanlarının Ortalama ve Standart Sapmaları

Faktör	η	X	SS
1- Coğrafi Algı	72	3.85	.58

Tablo 6’da Turizm Coğrafyası dersini bir dönem boyunca alan öğrencilerin coğrafi algılarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan t- testi sonuçları sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin coğrafi algılarında cinsiyetleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır [$p>.05$].

Tablo 6. Coğrafi Algı Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Faktör	Cinsiyet	η	X	SS	t	SD	p
1- Coğrafi Algı	Kız	33	3.87	.54	.345	65	.73
	Erkek	39	3.82	.63			

Tablo 7’de Turizm Coğrafyası dersini bir dönem boyunca alan öğrencilerin coğrafi algı puanlarının okudukları bölüm değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan t- testi sonuçları sunulmuştur. Öğrencilerin coğrafi algılarında, okudukları bölüm açısından istatistiksel olarak Konaklama İşletmeciliği Bölümü öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır [$p<.05$].

Tablo 7. Coğrafi Algı Puanlarının Öğrencilerin Bölüm Değişkenine Göre t-Testi Sonuçları

Faktör	Sınıf Düzeyi	η	X	SS	t	SD	p
1-Coğrafi Algı	Seyahat	38	3.65	.62	-3.37	65	.00
	Konaklama	34	4.10	.42			

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonucu elde edilen bulgulara göre öğrencilerin Turizm Coğrafyası dersini almadan önce coğrafya dersi için sahip oldukları algı puanlarında (3. 58), Turizm Coğrafyası dersini aldıktan sonra yükselme (3.85) meydana gelmiştir. Öğrencilerin Turizm Coğrafyası dersini aldıktan sonra coğrafi algılarında meydana gelen gelişmenin olumlu olmasında birden çok faktörün etkili olabileceği belirtilebilir. Bu algının dersi veren öğretmene, onun öğretme-öğrenme sürecinde kullandığı öğrenme yaklaşımlarına, sınıf ortamına ve ders konularına göre de değişebileceği belirtilmelidir. Dolayısıyla coğrafi algıdaki gelişmenin daha çok hangi nedenden kaynaklandığına ilişkin detaylı araştırmalar yapılması önerilmektedir. Örneğin De Bres ve Coomansingh (2006) 'in yaptığı araştırmaya göre öğrencileri turizm dersinde arazi gezisine çıkararak uygulamalı öğretim yapmak onların turizm dersine karşı olan algı ve tutumlarını artırmaktadır (De Bres ve Coomansingh, 2006: 71).

Turizm coğrafyası dersini almadan önce cinsiyet ve okudukları bölüm değişkenlerine göre coğrafi algı puanlarında herhangi bir farklılık olmayan öğrencilerde, Turizm Coğrafyası dersini aldıktan sonra Konaklama İşletmeciliği bölümünde okuyan öğrencilerin lehine anlamlı bir farklılık oluşmuştur (Tablo:7) . Meydana gelen coğrafi algı farklılığı yine bu bölümde okuyan öğrencilerin coğrafyaya bakışlarındaki bir farklılıktan kaynaklanabileceği gibi her iki grubun daha önce aldıkları coğrafya eğitimindeki farklılığın bir sonucu da olabilir.

Çeşitli çalışmalar, coğrafyaya karşı insanlardaki algının önemli olduğunu ortaya koymuştur. Coğrafya dersinin ezbere dayalı teorik bilgiler veren bir ders olduğu imajı kuşkusuz bu algıyı olumsuz etkilemektedir. Coğrafya öğretimde en önemli sorun, öğrencilerin ve öğretmenlerin derse bakış açısıdır. Öğrencilerin çoğu coğrafya dersine zor ya da sıkıcı bir ders gözüyle bakmaktadır (Akınoğlu, 2005:80).

Çevreye zarar veren faaliyetlerde zarar vericiler çoğu zaman farklı nedenlere bağlı olarak kendilerini haklı görmekte ve önceliği çevre korumaya vermemektedirler. (Bknz. Arı ve Arslan, 2007). Söz konusu karar vericiler ve yöneticilerin bu fikirde olmaları ve zayıf coğrafi çevre algıları, geçmişte aldıkları coğrafya ve çevre eğitiminin etkisizliğine de bağlanabilir. Buna karşın Turizm ve rekreasyon faaliyetleri, bir yandan

çevre öğelerini kullanırken diğer yandan da bu öğeleri korumak zorundadır (Demir, 2000:102).

Çevre kirliliğinin yoğun olduğu yerlerden kaçış, günümüz turizminin çok önemli bir sorunu haline gelmiştir. Sanayileşmenin çevreyi bozucu bir özellik kazanması, turizm talebinin çevresel bozulmanın az olduğu ülkelere yönelmesi, gelişmekte olan ülkelerin de çevre kirliliği konusunda hassas olmaları bu ülkelerdeki turizmin geleceğinin de belirleyicisi olacaktır (Yavuz ve Zığındere, 2000:333). Bu nedenlerle turizm sektörüne yönetici yetiştiren Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksek Okulları'nda Turizm Coğrafyası dersini alan öğrencilerin yüzyılımızın önemli paradigmalarından olan “sürdürülebilir turizm ve çevre” açısından eğitilmesini sağlayacak bir içerikte okutulması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akinoğlu, O.(2005). Coğrafya Eğitiminin Etkililiği ve Sorunları, *Marmara Coğrafya Dergisi*, sayı 12, s. 77-97. İstanbul.
- Akinoğlu, O(2006). Coğrafya Eğitimi ve Toplum, *Marmara Coğrafya Dergisi*, sayı 13, s.25-49. İstanbul.
- Arı, Y. ve Arslan, F. (2007). Sanayicilerin Doğa Koruma Algısı: Bandırmalı Sanayiciler ve Kuş Cenneti Milli Parkı Örneği, *Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı 17, 1, s. 12-35.
- Boylu, Y. (2009). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullara Beklenti ve Değerlendirmeleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, C.7, S. 4, s. 933-954.
- Coles, T. (2009).Tourism Studies and the Governance of Higher Education in the United Kingdom, *Tourism Geographies*, 11: 1, 23-42.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel Desenler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Che, D. (2009). Teaching Tourism Geography, *Tourism Geographies*, 11: 1, 120-123.
- De Bres, K. ve Coomansingh, J. (2006). A Student Run Field Exercise in Applied Tourism Geography, *Journal of Geography*, 105: 2, 67 -72.
- Demir, C. (2002). Milli Parklarda Sürdürülebilirlik Kavramının Turizm ve Rekreasyon Faaliyetleri Açısından Analizi: Türkiye'deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 8, ss. 87-105.
- Dornan, D.; Truly, D. (2009). Tourism Geography Education: Opportunities, Obstacles and the Production of Tourism Geographers, *Tourism Geographies*, 11: 1, 73- 94.
- Erkuş-Öztürk, E.; H.; Terhorst, P. (2010). Variety of Modes of Governance of a Global Value Chain: The Case of Tourism from Holland to Turkey, *Tourism Geographies*, 12: 2, 217 — 245
- Gu, M.; Wong, P. P. (2006). Residents' Perception of Tourism Impacts: A Case Study of Homestay Operators in Dachangshan Dao, North-East China', *Tourism Geographies*, 8: 3, 253-273.
- Güngördü, E.(2003).*Türkiye'nin Turizm Coğrafyası*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Gürbüz ,A.K., Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açıdan İncelenmesi, *Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi C*: 10, S: 18, ss. 157-167.
- Gürdal, M. (2002). Türkiye'de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma, Eğitimin Kalitesi, Staj-İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Turizm Eğitimi Konferansı, Turizm Bakanlığı*, Ankara.
- Karasar, N., (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, 15. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

- Kozak, N., Uysal, M., Birkan, İ. (2008). An Analysis of Cities Based on Tourism Supply and Climatic Conditions in Turkey, *Tourism Geographies*, 10: 1, 81- 97.
- Matheison ,A., Wall, G. (1996). *Tourism: Economic, Physical and Social Impects*, Londra.
- MEB. (2005). Coğrafya Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (9-12. Sınıflar), *Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı*, Ankara.
- Özgüç, N.(1998). *Turizm Coğrafyası, Özellikler Bölgeler*, Çantay Kitabevi. İstanbul.
- Poria, Y., Atzaba-Poria, N. ve Barrett, M. (2005). Research Note: The Relationship between Children's Geographical Knowledge and Travel Experience: An Exploratory Study, *Tourism Geographies*, 7: 4, 389-397.
- Robinson, H.(1976). *A Geography of Tourism*, Londra.
- Sekin, S., Ünlü, M., Demirci, A.(2002). Mesleki Açından Coğrafyanın Önemi ve Türkiye'de Kullanımı, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5, ss. 171-185, İstanbul.
- Sezgin, O. M. (2001), *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Smith, W. W.; Pan, B.; Li, X.; Zhang, G. (2009). Conceptualizing the Impact of Geographical Ignorance on Online Trip Planning, *Tourism Geographies*, 11: 3, 350-368.
- Stark, J., C.(2002). Ethics and ecotourism: connections and conflicts, *Philosophy &Geography*, 5: 1, 101 -113.
- Su, X.; Teo, P. (2008). Tourism Politics in Lijiang, China: An Analysis of State and Local Interactions in Tourism Development, *Tourism Geographies*, 10: 2, 150-168.
- Üzümcü, T. P., Bayraktar, S. (2004). Türkiye’de Turizm Otel İşletmeciliği Alanında Eğitim Veren Yükseköğretim Kuruluşlarındaki Eğitimcilerin Turizm Mesleki Eğitiminin Etiksel Açından İncelenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. *Osman Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 25–26 Kasım, Eskişehir, ss. 79–89.

- Yavuz, E.; Zığındere, Ö. (2000). Sürdürülebilir Kalkınmanın Turizme Etkisi, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 3, 4, s. 322-336.
- Zanotti, L. ve Chernela, J. (2008). Conflicting Cultures of Nature: Ecotourism, Education and the Kayapó of the Brazilian Amazon, *Tourism Geographies*, 10: 4, 495-521.